

АЛЬТЕРНАТИВНИЙ МЕТОД ВИГОТОВЛЕННЯ ЗОВНІШНІХ ПРОФІЛЬНИХ ПОВЕРХОНЬ

Біленко А.А. – гр. 301ММП, студент, billkatv@gmail.com

Васильєв А.В. – к.т.н., доц., 523097@ukr.net

Попов С.В. – к.т.н., доц., stanislavpoltntu@gmail.com

Васильєв Є.А. – к.т.н., доц., vas.eugene@gmail.com

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

Вступ. При створенні нових машин, крім циліндричних, усе ширше використовують профільні з'єднання – це з'єднання деталей машин по поверхні їх взаємного контакту, що має плавний некруглий контур [1]. Профільні з'єднання надійні, але не технологічні, оскільки вимагають наявності спеціального оснащення [2], тому їх застосування обмежене. Однак, все більш популярними вони стають у медичній, аерокосмічній, автомобільній і сантехнічній промисловості й відповідно, майже кожен виробник пропонує свої оригінальні, все нові й нові форми профільних поверхонь. Для можливості створення нових, експлуатаційного обслуговування або ремонту сполучень деталей зазначених з'єднань при їх виготовленні традиційним є спосіб фрезерування, довбання або протягування, однак вказані способи не завжди здійсненні в умовах дрібносерійного виробництва або вимагають наявності спеціального оснащення.

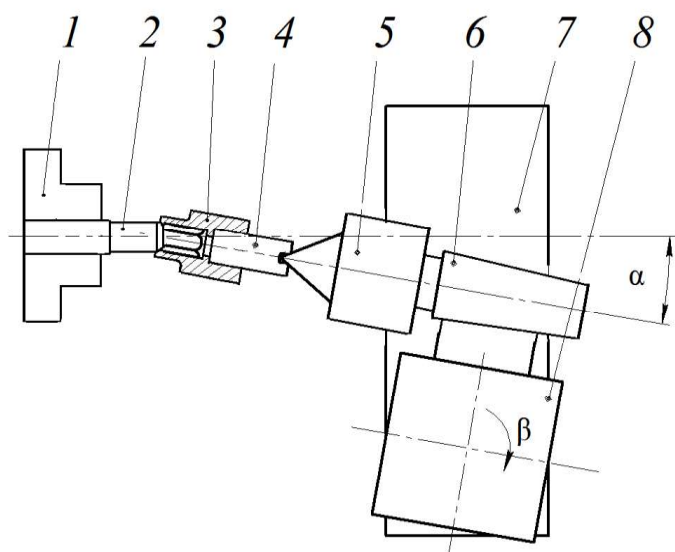
З метою визначення характерних недоліків існуючих способів формоутворення профільних поверхонь вказаним способом для вдосконалення процесу формоутворення профільних поверхонь проводився технологічний аудит. Одним з найбільш проблемних місць даного технологічного процесу є те, що для його впровадження необхідне спеціалізоване оснащення і спеціалізований різальний інструмент, вартість якого дуже велика. Тому вказана технологія не має широкого розповсюдження, а галузь використання обмежена. Як альтернативу спеціального оснащення можна розглянути прошивочну голівку, яка запропонована для обробки наскрізних і глухих фасонних отворів у деталях на свердлильних і фрезерних верстатах, яка була запропонована вітчизняними вченими в 1968 році [4].

Для виготовлення зовнішніх профільних поверхонь, з метою зменшення собівартості, використовується звичайна прошивочна голівка для виготовлення внутрішніх профільних отворів. На прошивочну голівку встановлюється додатковий адаптер, а в адаптері закріплюється матриця для прошивання зовнішніх профільних поверхонь.

Грунтуючись на раніше розглянуті конструкції прошивочних голівок [3], нам запропонована суттєво спрощена конструкція прошивочного оснащення

(рис.), у якому як основний вузол використовується стандартний обертовий центр.

Розглянемо спосіб виготовлення профільних отворів на рис. 1. Заготовка 2 затискається у патроні 1 токарного верстата і попередньо обточена на заданий розмір. Стандартний обертовий центр 5 фіксується у різцетримачі токарного верстата за допомогою перехідної втулки 6 конуса Морзе. До втулки приварена пластина у вигляді провухини. Завдяки пластині втулка затискається у різцетримачі 8. На попередньо обточену поверхню заготовки одним кінцем встановлюється матриця 3 с необхідним профілем у яку із незначним натягом впресована втулка 4. У втулці 4 з іншого боку виконаний центровий отвір, через який вона підтискається конусом обертового центра 5 до оброблюваної заготовки. Зміна положення різцетримача відбувається переміщенням поперечного супорта 7. Обертанням різцетримача у напрямку кута β забезпечується кут зламу осі обертового центра α відносно осі обертання отвору заготовки. На рис. 1 кут зламу α вказаний навмисно значним для розуміння процесу. Значення кута зламу α сягає до 2° .

Рис.1 – Виготовлення профільних отворів на верстатах токарної групи шляхом ротаційного формоутворення із само встановленням матриці

У якості матриці пропонується використовувати голівки торцевих ключів. Накидні торцеві голівки широко використовуються при ремонті й обслуговуванні багатьох вузлів і з'єднань машин. Вони найбільш затребувані в процесі ремонту автомобіля. Основними перевагами торцевих голівок перед іншими видами ручного інструмента є можливості роботи у важкодоступних місцях і прикладання максимального зусилля на кріплення.

Висновки. Грунтуючись на аналізі існуючих методів виготовлення профільних поверхонь для дрібносерійного виробництва розглянуто два працездатних способи ротаційного формоутворення зовнішніх профільних поверхонь, які характеризуються максимальним спрощенням оснащення, у якості основного вузла в яких є обертовий центр. У якості матриці для зовнішнього виготовлення профільних поверхонь доцільно використовувати накидні торцеві голівки ключів, профіль яких співпадає з необхідним профілем для виготовлення. Дослідження проводились з накидними голівками загального призначення. Використання ударних голівок забезпечує кращий результат. Аналіз робочих кромek накидних торцевих голівок після процесу виготовлення профільних поверхонь вказав на відсутність вм'ятин та пошкоджень.

Л і т е р а т у р а

1. Axinte D., Boud F., Penny J., Gindy N., Williams D. J. Broaching of Ti-6-4 – Detection of Workpiece Surface Anomalies on Dovetail Slots through Process Monitoring // CIRP Annals – Manufacturing Technology, 2005. Vol. 54. №. 1. P. 87 – 90. doi:10.1016/S0007-8506(07)60056-0
2. Kong X., Li B., Jin W., Geng W. Broaching Performance of Superalloy GH4169 Based on FEM // Journal of Materials Science & Technology, 2011. Vol. 27. №. 12. P. 1178 – 1184. doi:10.1016/S1005-0302(12)60015-2
3. Schroeter R. B., Bastos C. M., Crichigno Filho J. M. Simulation of the main cutting force in Crankshaft turn broaching // International Journal of Machine Tools and Manufacture, 2007. Vol. 47, № 12-13. P. 1884 – 1892. doi:10.1016/j.ijmachtools.2007.03.008
4. Инструмент и технологическая оснастка для слесарей / Албанский П.П. и др. М.: Машиностроение, 1969. – 200 с.

МОДЕЛЮВАННЯ ДИФУЗІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В СИСТЕМАХ ВЕНТИЛЯЦІЇ

Гусаченко А.В. – гр. ОФБ-18дм, магістр, mpm.snu.edu@gmail.com

Дерезюк Р.В. – гр. ОФБ-18дм, магістр, grusniylarry@gmail.com

Браславська О.В. – старший викладач, bras.snu.edu@gmail.com

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Метою роботи є дослідження закономірностей протікання дифузійних процесів в каналах вентиляційних систем машинобудівних підприємств.